

'Nederlander helemaal niet milieumoe'

Bijgedragen door Alec Boswijk
maandag 08 december 2008
Laatst geupdate op woensdag 01 april 2009

Het milieubewuste gedrag van Nederlanders tanende? Met die conclusie vat het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) zijn onderzoeksgegevens wel heel misleidend samen, vindt de Wageningse milieuwetenschapper Gert Spaargaren.

Spaargaren reageert op de recente publicatie De Nederlandse Samenleving 2008. Daarin constateert het CBS dat Nederlanders de afgelopen tien jaar minder milieubewust gedrag zijn gaan vertonen. Zo wordt minder vaak glas naar de glasbak gebracht (in 1997 deed 90 procent van de huishoudens dat, in 2007 was dat 86 procent) en is de belangstelling voor het scheiden van groente- en fruitafval afgenomen (van 80 naar 68 procent). De enige gescheiden afvalstromen die de laatste tien jaar in omvang zijn toegenomen, zijn oud papier (van 89 naar 91 procent) en tuinafval (van 92 naar 93).

Achten en negens

Om uit die cijfers te concluderen dat het milieubewuste gedrag van Nederlanders dus tanende is, vindt Spaargaren niet terecht. "Het CBS heeft alleen gekeken naar zogenaamd eerste-generatie-milieugedrag. Daarmee worden milieumaatregelen uit de jaren zeventig en tachtig bedoeld. Die hebben veel te maken met afvalscheiding. Als ik de percentages uit het onderzoek bekijk, dan constateer ik dat we een rapport met achten en negens hebben. Als bovenmeester zou ik zeer tevreden zijn wanneer mijn leerlingen zulke cijfers haalden. Deze scores wijzen erop dat mensen gewoon heel goed hun best doen. En dat al vele jaren." Percentages rond de negentig zijn volgens Spaargaren sowieso ongeveer het maximum dat je met beleid kunt bereiken.

De hoogleraar milieubeleid zou het dan ook "spannender" vinden om te kijken naar tweede-generatie-milieugedrag. "Dan gaat het om het fors terugbrengen van onze CO₂-uitstoot. Dat kunnen we doen door ons gedrag te veranderen op gebieden als voeding, mobiliteit en wonen. Met dat soort gedragsveranderingen hebben we vooralsnog veel meer moeite. Het percentage consumenten dat op die gebieden goed scoort, ligt tussen de acht en de vijftien."

Maar dat komt volgens de milieuwetenschapper niet doordat mensen niet bereid zouden zijn om hun gedrag aan te passen. Die bereidheid is er wel degelijk, zegt Spaargaren. Het probleem zit er volgens hem in dat voor veel tweede-generatie-milieumaatregelen de juiste infrastructuur ontbreekt. "Het is alsof je mensen vraagt papier gescheiden in te leveren en vervolgens zegt: de gemeente werkt nog aan een systeem om het op te halen."

CO₂-uitstoot

Spaargaren pleit dan ook voor instrumenten die mensen in staat stellen een verantwoorde keuze te maken. "Er moet bijvoorbeeld een goed labelingsysteem voor voedingsmiddelen komen. Zo'n milieulabel zou informatie moeten bevatten over CO₂-uitstoot als gevolg van productie en vervoer van het product. Met dat soort informatie kan een consument dan berekenen wat de CO₂-druk van zijn dagelijkse maaltijd is."

De milieuwetenschapper deelt niet de conclusie die de stichting iNSnet eerder dit jaar trok uit haar Duurzaamheid Monitor 2008, dat Nederlanders duurzaamheid minder belangrijk zijn gaan vinden. "Ik merk juist een grote bereidheid bij consumenten om duurzame keuzes te maken. Maar er moet wel wat te kiezen zijn, zodat de intentie zich ook echt kan vertalen in gedrag."

Peter van Vliet, voorzitter van iNSnet, nuanceert de uitkomst van het onderzoek van zijn stichting overigens. Volgens hem laat de Duurzaamheid Monitor 2008 wel een grote "latente bereidheid" tot duurzaam gedrag zien. "De afname in het belang dat aan duurzaamheid werd toegekend, leek eerder dit jaar verband te houden met toenemende economische problemen in de wereld. Ook werd in de media dit jaar minder over duurzame onderwerpen bericht dan vorig jaar."

MilieuCentraal, de landelijke organisatie die consumenten praktische milieu-informatie geeft, heeft geen aanwijzingen dat de belangstelling voor duurzaamheid afneemt. "Het aantal bezoeken op onze website is het afgelopen jaar verder gestegen, tot gemiddeld 6.000 per dag", vertelt persvoorlichter Mariken Stolk. "Voor ons is dat een signaal dat een groeiend aantal mensen in hun dagelijks leven bezig is met zaken als energie en milieu."

Martine Postma

Bron: MVOnieuws